

Előfizetési árak:

Egész évre... 8 kor
Fél évre... 4 kor.
Negyedévre... 2 kor.

Egyes szám ára 10 fillér.

Előfizetés a kiadóhivatalban

MAROSUJVÁR

FÜGGETLEN POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és
Kiadóhivatal:

Marosujvár, Hunyadi u. 47
Kéziratot nem adunk vissza

Hirdetések felvételnek a
kiadóhivatalban árszabály
szerint.

Felelős szerkesztő: FÜSSY JÓZSEF.

Borzalmas földgázrobbanás.

A katasztrófa áldozatai.

Tizenhárom halott, tizenkét sebesült. — Rombadőlt ház, elpusztult üzletek.

(B.E.) 1917. március 26 borzasztó emlékeztető napja Torda város közönségének és az marad talán mindörökké, mint a pokoli erők iszonyu pusztításának, mátyr. halálának és sok család sötét gyászának mementó dátuma, a esontkező kaszás dús aratásának vagy munkanapja...

Pedig olyan szép, derűs volt az égboltozat *hétfőn* reggel. Aranyos tavaszi napsugár életvidámító mosolya tette derűssé az ég kárpitját s az emberek frissen, üdén fogtak reggeli munkájukba... És mily hamar elborult az ég! Mily hamar felváltotta az életet hirdető derűs napsugarat a rémítő pusztulás sötét, fekete fellege, mely mint egy földöntúli hatalmas gyász-baldachin ereszkedett a megrémült, síró város fölé... És nem tudtak többé megküzdeni az élet sugaraival a pusztulás ólmos fellegeivel, ezek lettek urrá a megrémült lelkeken és kétségbeesett szíveken... S a tavaszi reggel madár-csicsergését, vidám munka-dalát sirás, zokogás, borzalmas jajgatás, a szenvedés Golgothájának annyi megrázó megnyilvánulása váltá fel.

Mert a pusztulás és gyász napja volt *hétfő*, a mikor a lelancolt földalatti titokzatos erő széttörve bilincseit borzasztó bosszút állt a parányi emberen, a nagyot merő kicsiny atomon, ki sokszor nem tud mesterévé lenni annak, mire vállalkozik s lelki testi ereje beleroppan a nagy munkába, mely *áldás* helyett *átokká* válik s melyből öröm és boldogság helyett bánat és szerencsétlenség fakad. Őh

mily lesújtó emberi fátum ez! Mit az Ég kegye pazar áldásul fakasztott fel a föld végtelen mélységéből, melylyel a tudásnak a haladás gyors mozdonyait kellene hajtania, az a titokzatosan nagy erő, mely a kultúra csodáit van hivatva varázserőként megteremteni: ime átokká is válhatik, megállítja közéletünk ma még lassu haladásu szekerét, szétrombolja évtizedek szorgos munkájának és hangya szorgalmának sok produkumát, annyi nagy értékét és elpusztít egy pillanat alatt a legnagyobb értékből: az *életből* megdöbbentően sokat. Ennyi áldozat egy szempillantás alatt tulsok ahoz, hogy sem az emberi lélek teherbíró képessége mélységes megrendülés nélkül elviselhetné... Ezért lesz örökké emlékeztető napja Tordának ez a borzasztó, ez a *fekete hétfő*... Isten óvja csapásoktól szeretett városunkat!

*

A borzalmas katasztrófa részleteiről az alábbiakban számolunk be:

A földgáz-robbanás.

Hétfőn reggel 9 óra 38 perckor hatalmas robbanás rázta meg a várost. Két óriási dörrenés gyorsan egymásután követte egymást, mely után a Vallásszabadság-teret és környékét sűrű téglá majd olómszürke színű porfelhő borította be. Az iszonyatos detonáció hallatára a megrémült, kétségbeesett emberek nagy tömegekben szaladtak ki a főterre s borzadva kérdezték egymástól: „Mi történt?” — Kinos bizonytalanság uralta az első percek, mert a nagy áthatlan sűrű porfelhőből mit

se lehetett látni s nem lehetett tudni, hogy tűz van-e valahol, vagy ház omlott össze, avagy mily szerencsétlenség történt. Csakhamar aztán feltárult a pusztulásnak, a borzalmas katasztrófának szörnyűséges képe: Kimpel Flórián bankigazgatónak a Vallásszabadság-ter 25 szám alatti nagyértékű, szép emeletes háza elpusztult, borzasztó romhalmazzá vált. Az iszonyatos látvány rémítő hatással volt az emberekre. Rémült kiabálások, ijedt sikoltások, kétségbeesett jajgatások borzalmas lármája töltötte be a levegőt, csakhamar hatalmas tömeg állt körül az elpusztult házat. A mint a porfelhő, mely a ház összeomlásából keletkezett, — oszladozni kezdett, lehetett látni, hogy az egész főter tele van üveg-, deszka-, fal-törmelékkel felismerhetetlenségig összezúródott butorok és bolti áruk roncsaival. A roncsok közt darabokra szakadt vas-rolldarabok feküdtek szanaszét, sőt a robbanás hatalmas erejét jelezve elrepültek a szemben lévő házsorig, sőt a törvényszék épületéig is.

A ház maradványai rémítő pusztulás képét mutatták: a földszinti két nagy üzlet: *Füßy Józsefnek*, lapunk kiadótulajdonosának papir- és könyvkereskedése és *Petrikás Emil* divatárú-üzlete, valamint dr. *Fried Farkas* ügyvéd, emeleti 6 szobás, dúsan felszerelt lakása és irodája *teljesen elpusztult*.

Naiv mesék.

As igazi ok.

A pince pokla.

Az első percekben — a mint ez nagy szerencsétlenségek alkalmával szokásos, különféle alaptalan következtetések, naiv mesék és légből kapott híresztelések in-

A világ legdrágább, de egyszersmind legjobb szivarkahüvelye:

„MODIANO-CLUBSPECIALITÉ“

Vigyázat: Utánzatok vannak forgalomban! Sodorni való papir ára 20 fillér.

A védjegy.

dultak meg a katasztrófa okáról. Az emberek első gondolata az volt, hogy tűz vagy földrengés pusztított, de csakhamar megdőlt e feltevések. Egyesek repülő-gépről ledobott bombáról, mások bombamerényletről beszéltek a míg aztán, csakhamar bizonyossá és vitathatatlaná vált a pusztulás kétségtelen, igazi oka: az épület pincéjében kiömlő és felgyűlve volt földgáz robbant fel és ez a borzalmas erejű betonáció: a pince pokla vetette szét a házat és temetett romjai alá annyi értéket.

Az explóziót pedig közvetlenül az okozta, hogy Csegezi Klári, dr. Fried Farkas ügyvéd szakácsnéja leküldte a pincébe veteményért az épen nála lévő sógor-nőjét: Csegezi Mártonné, szül. Milotai Zsuzsát, a ki a Füssy üzlet mögötti pince lejáraton bemenvén a pincébe ott gyertyát akart gyújtani, de a gyufa meggyújtásának pillanatában megtörtént a borzasztó robbanás: explodált a pincét telített földgáz, szétvetette az épületet s megölte szegény Milotai Zsuzsát is.

A pusztulás.

A robbanás emberfeletti ereje hatborzongató csudákat művelt. A Füssy- és Petrikás-üzletek egész berendezése és minden tartalma egyszerűen eltűnt s a két boltból csak szörnyen megrongálódott, mállott falak, a leszakadt emelet roncsai maradtak. A robbanás ereje felszakította a pince bothajtásait, fel- és szétlökött mindent, ami útjában állt, kirepítette a porrá zúzott áruk egy részét a két üzlet bejárat- és kirakat-nyílásain át, letépvé teljesen a portálékat is. Az üzletek többi tartalma, az emeleti részek, a felrobbant épületrészekben és boltokban tartózkodó emberekkel együtt előbb levegőbe repültek, azután lesüllyedtek a mélységbe s a pince-ürben eltűntek a lezuhanó mindenféle törmelék és romok alatt.

A robbanás iszonyu pusztításait főképp az épület udvari részei mutatják borzalmasan. Itt a ház alapincézett részének hosszúságában kirepült, eltűnt az udvari ablakokkal, ajtókkal tagolt falazat, folyósó, lépcsőház, padlózat, mennyezet s a közfalak megmaradt roncsai ugyiszló a levegőben függenek. Dr. Fried Farkas ügyvédnek egész lakása, irodája, minden berendezése tönkrement. Füssy Józsefnek üzletén kívül hatalmas, nagyjértékű papírraktára, — mely az épület udvari szárnyának földszinti helyiségeiben volt, — elpusztult. Az épületből megrongálódva, kitorf ablakokkal mindössze az a kis végső szárny maradt meg, mely alatt nem volt pince, s melynek emeletén Érsek Lajos ny. tkptári titkár, Páll Lajos férfi szabó, földszintjén özv. Placsintár Istvánné és Gárdonyi Nándor az Augusztagyorssegély-alap hivatalnokai laknak. Ezek a lakók leszámítva Gárdonyi könnyebb sebesülését és nagy ijedtségüket, épek is maradtak, habár a butorok ezekben a lakásokban is többé-kevésbé megrongálódtak.

Lapunk nyomdaja, mely a telek végében lévő pince nélküli földszintes házban van: épen maradt. Mindössze néhány

ablaka zúzódott be ennek az épületrésznek s a nyomda villanyvilágítása romlott el, mert a főtérrel beágazó vezeték elszakadt. Mivel huzal-hiány miatt egyelőre megjavítani se lehet a vezetéket: ezért nyomdánk világítás nélkül dolgozik s szedőink csak besötétedésig dolgozhatnak. Gépeink villany-árama azonban nem szakadt meg, mert ennek vezetéke a Festőutcai hálózatból van bevezetve s ezt baj nem érte.

A robbanás kegyetlenül elbánt a Kimpel-házzal. Ugyiszló a veszedelemes rom az egész. Ugy hogy már közbiztonsági okokból is földig le kell bontani. A detonáció miatt a két szomszédos ház is sokat szenvedett. A Kisegítő Takarékpénztár épületének és a Miron Kajetan kereskedő házában (jobb- és baloldali szomszédos házak) falai, mennyezetei nagyon megrepedeztek. Miután a pinceür nagyobb volt az épületnek a Petrikás-bolt (és a Kisegítő) felőli része alatt: ezért az épület itt jobban megrongálódott s a Kisegítő épületét is csak a két épület vastag, erős tűzfalai óvták meg az összeomlástól s tisztviselőit a borzalmas haláltól. A detonáció különben a főter és környékének összes házait megrázta, még a szemben levő ház-sornak is néhány ablaka, kirakatüvege be-zúzódott s a „Korona“-szálló emeleti 5. és 6. sz. szobáinak mennyezete megrepedt.

Emberáldozatok.

A mentés.

A robbanás után a helyszínen azonnal megjelent Bornemisza Gyula r. főkapitány és irányította a mentési munkálatokat, a mi nem kis feladat volt, mivel a romok több embert temettek maguk alá. Azonnal megjelent a hely színeén Sebeess Andor polgármester, Széll Mihály főmérnök és dr. Nappendruck Kálmán városi főorvos és felesége is, kik a mentési és első segélynyújtási munkálatokban tevékenykedtek. Az összes sebesülteknek dr. Nappendruck Kálmán főorvos és felesége nyújtottak első orvosi segélyt közeli rendelőjükből, hova orvosi megvizsgálás végett a sebesülteket és halottakat is hordágyakon mind be szállították. A rendet a esendőrség tartotta fenn, mely a ház körül kordont vont, munkásokul hadi foglyokat használtak. mindaddig míg aztán kedden este megérkezett az alispán ur felkérésére Gyulafehérvárról egy 50 főnyi árkász katonai osztag, egy tiszt vezetésével s szerdán reggel már katonák végezték az épület-romok eltakarítását és bedőléssel fenyegető épületrészek eltávolítását, vagy megerősítését. A katonák jelenleg is dolgoznak.

As áldozatok.

A romok alól egymásután kerültek felszínre a borzasztó robbanás súlyosan sebesült, vagy meghalt áldozatai. Eddig tizenhárom halottja, hat súlyos és hat könnyű sebesültje van a rémes katasztrófának.

Meghaltak.

1. Bakó Annuska 23 éves leány, a Füssy-üzlet pénztárosnője. A feje teteje

zúzódott össze borzalmasan, a mint az explózió felrepítette. Majd visszazuhanó életlenül a pénztár mellé, melynek oly hűséges kezelője volt életében s arccal a pénztár-fiókra borult és az aprópénzt kiömlő vére elborította...

2. Főji Ella 20 éves házi leány. A katasztrófa reggelén előbb a Petrikás-, majd a Füssy-üzletbe tért be vásárolni. A végzetes pillanatban a viruló szép fiatal lány épen a Füssy-üzletben volt, a kassza mellett állott, jó barátnőjével Bakó Annuskával beszélgetett. Az explózió őt is borzalmasan összezúzta s bizonyára azonnal meghalt.

3. Fekete Lajos 17 éves kereskedő tanonc a Czirner-üzletben. Egy kedves, szerény, jónevelésű gyermeke egy köztisztviselő családnak, atyja a harctéren van s talán nem is sejtí fia borzasztó kimulását. Fekete Lajost hírlapért küldték a Füssy-üzletbe s ott érte és megölte a borzasztó robbanás ereje. Mindjárt a kijáráshoz közel találták meg elég ép holttestét.

4. Lázár Manuilla 9 éves iskolás fiú. Vásárolni volt a Füssy-üzletben s ott lelte borzasztó halálát. Ő a 13 halott közt a legifjabb.

Ez a négy áldozat a Füssy-üzlet négy ifju halottja.

5. Petrikás Emilné 30 éves, kereskedő neje, négy gyerek anyja a Petrikás üzletben volt, melyet férje betegsége miatt évek óta ő vezetett nagy buzgalommal. Épen bevőknek szolgált ki, mikor a robbanás neki is kioltá életét. Összezúzott holttestét a pince mélyéről emelték ki. Beteg férje egy jó, hű feleséget, négy árvája egy korán sirba szállt fiatal anyát sirat benne.

6. Viski Julia 20 éves leány, a Petrikás üzlet elárúsítója. A boltban munkálkodva érte őt is a szörnyű halál. A doré leány, szüleinek szemefénye fején és testén több törést és zúzást szenvedve s a lezuhanó törmeléktől megfojódva mult ki.

7. Lileán János 18 éves kereskedősegéd a Petrikás üzletben. Szintén összezúzva, holtan húzták ki a romok közül.

8. Gyerán Nasztázia 45 éves tordatúri asszony. Vásárolni volt a Petrikás üzletben. 2 árvája maradt.

9. Padureán Jánosné 30 éves kop-pándi asszony. Szintén épen vásárolt a Petrikás-üzletben. 3 árvája maradt.

10. Padureán Vasziné 36 éves kop-pándi asszony. Vásárolt a Petrikás-boltban. 3 árvája maradt.

11. Nyisztor Vasziné 40 éves kop-pándi asszony. Szintén a Petrikás-üzletben érte a robbanás. 4 árvája maradt.

Ez az utóbbi hét a Petrikás-üzlet halottja.

12. Fodor Gergely 27 éves városi (tanács) kézbessítő. Épen egy ügydarabot kézbessített a Fried-irodának, melynek régi hűséges alkalmazottja: Nagy Dénes átvette tőle az iratot s ő távozóban volt az épületből. A kapu között a kaputól mindössze két-három lépésre lehetett már, mikor a robbanás szétvetette a házat s a szörnyű halál kötelessége mezején érte e jóra való

MIT KIABÁLTOK?

NÉVJEGYEK

legelegánsabb s legolcsóbb árakban készíttetnek

Füssy J. könyvnyomdájában Tordán.

MIT KIABÁLTOK?

szelid, munkás ifjút, ki özvegy anyjának és három testvérének volt az egyedüli gyámoltója, eltartója s ily fiatalon kellett elpusztulnia. Még csak néhány lépésre lett volna ideje s kimenekült volna a halálházból.

13. Csegezi Mártonné, született Milotai Zsuzsa 30 éves tordai asszony. Ő volt az a szerencsétlen, kit sógornője a Dr. Fried ügyvéd szakácsnője veteményért küldött a pincébe, hol gyertyát akarván gyújtani, a gyufa lángjától felrobbant a pincében levő földgáz s a robbanás őt is megölte. Holttestét pénteken találták meg Férje a harctéren van. 4 árva maradt minden gondozás gyámoltás nélkül, a kik nagyon rá szorulnak a jó emberek irgalmára.

Súlyosan sebesültek:

1. Nagy Dénes 31 éves nőügyvédi irnok (Dr. Fried ügyvédné). Lábai eltörték, mellkasa betört, arca összezúzódott, agyrázkódást szenvedett. Állapota válságos.

2. Perusits Erzsike 21 éves leány, a Füssy-üzlet közkedvelt, kedves modoru elárúsítója. Az üzlet pultja mellett éppen vevőt szolgált ki a robbanás pillanatában. Valami súlyos tárgy zuhanhatott rá. Fején, arcán, vállán, szemén zúzott seb, lábai eldagsdiak. Agyrázkódást szenvedett. Állapota súlyos, de életbe maradása remélhető.

3. Bartha Róza 24 éves leány, a Petrikás üzlet elárúsítója. Lábai eltörték, agyrázkódást szenvedett. Állapota súlyos.

4. Krisán Juoné 31 éves asszony. Jobb lába annyira összezúzódott, hogy amputálni kellett.

5. Özv. Béres Sándorné 70 éves asszony. A főtér ment a Kimpel-ház előtt s robbanás a fehér keresztig hajította. Lábai eltörték, súlyos zúzódásokat szenvedett. Egy vasrolló-darab alatt találták meg elájulva.

6. Nagy Sándor 38 éves kir. adóhivatali szolga. Éppen a Kimpel ház előtt ment a katasztrófa pillanatában s még a nyitott kapun benézve, fogadta a kapu közt kifelé tartó szegény Fodor Gergely kézbesítő köszöntését. A másik pillanatban Fodor már halott volt, Nagy Sándor pedig kirepült a főtér közepére s egyik lába eltört. Őt találták meg a sebesültek közt először s egy bérkocsin beszállították a kórházba.

Könnyen sebesültek:

1. Csegezi Klára 24 éves szakácsnő (Dr. Friedné). Könnyebb zúzódásokat és kisebb agyrázkódást szenvedett.

2. Pálfi Erzsike 22 éves szobaleány (Dr. Friedné). Zúzódások, horzsolások. Ugy ő, mint Csegezi Klára két fejük felett összeronult konyhai edény polc alá kerültek s azok a lezuhanó törmelékek nagy részét felfogták fejük felett s ezáltal levegőjük is volt a romok alatt, honnan elsőnek huzzák ki őket.

3. Vass Ilona 18 éves gépirónő (Dr. Friedné). Kisebb horzsolások.

4. Csont Mózes 56 éves női kaszinó-járársz. szolga. Fején zúzódások, testén horzsolások. A főtér ment messze repítette az explózió.

5. Gárdonyi Géza 36 éves, nő, az „Augusztá”-gyorssegély alap tordai felügyelője. Szobája mennyezetének törmeléke által kisebb horzsolások érték.

6. Gerendi Lili 25 éves varrónő (Dr. Friedné). Balkarján és lábszárain horzsolások.

Ezenkívül a detonatio többekre volt percekig elszédítő, sőt földredöntő hatással a főtér járó-kelők közül. Így Páll Vencel kir. tvszéki bírót is a földre lökte az explózió a „fehér kereszt”-nél. Ezeknek azonban szerencsére komoly bajuk nem esett.

A halottakat boncolás vegett a kórházba, a súlyos sebesülteket a dr. Nappendruck főorvos és neje első segélye és kötözése után gyógykezelés végett a sebészeti klinikára szállították, a könnyen sebesültek bekötözés után lakásaikra mentek.

A halottak közül tizenegyet hétfőn és kedden a kórházban temették el.

gely holttestét csak szerdán találták meg az épület kapuközi pincerészébe lesüllyedve, a Csegezi Mártonné (Milotai Zsuzsa) hullája pénteken délelőtt került felszínre.

Boncolások. Temetések.

A holttesteket kedden délután és este dr. Borbély Samu kórházigazgató főorvos dr. Nappendruck Kálmán főorvos a dr. Kovács Margit kórházi orvos segédletével a vizsgáló bíró jelenlétében felboncolták s ez alkalommal részletes jegyzőkönyvet vettek fel a boncolás rendjén megállapított s a halál okára vonatkozó orvosi észleletekről.

A halottak temetése szerdán és csütörtökön történt. A vidéki halottakat hozzátartozóik hazaszállították és Koppádon illetve Turban temették el. Tordán pedig szerdán és csütörtökön déltől kezdve estig folyton zúgtak a panaszos szavu búcsuzató harangok, folyton temettek, a temető lelkészek egyik temetésről a másikra mentek. E papi funkcióból különösen Nagy Mózes ótordai ref. lelkésznek jutott legnagyobb osztályrész, mert a halottak nagy része református volt. Szerdán délután, szép ragyogó tavaszi napsugártól verőfényes időben temették óriási közönség impozáns részvétel mellett Bakó Annuskát, lapunk kiadóhivatalának kedves, szimpatikus irodavezetőjét, Litéin Jánost, Lázár Manuillát. Csütörtökön délután temették Főji Ellát, a viruló szépségű menyasszonyt, kitől főhadnagy jegyese szívfaeserő zokogás közt így búcsuzott: „Isten veled édes kis Elluskám a legközelebbi viszontlátásig!”.

Egy szem sem maradt szárazon ezen a népes, megható temetésen sem. Csütörtökön délután temették Petrikás Emilnét is nagy közönség megható részvétel mellett. Kiki megkönyyezte e család teljes rombadőlésének megrázó tragédiáját. E délután ment végbe a szegény kis Fekete Lajos tanonc temetése is, melyen volt tanárai és tanuló társai megjelentek. Fodor Gergely tetemét csütörtökön boncolták fel és pénteken helyezték nyugalomra nagy közönség részvétel mellett.

Két menyasszony.

A Bakó Annuska és Főji Elluska katasztrófa különösen megrázó és tragikus azért, mert mindkét lány menyasszony és jóbátoló volt s a szerencsétlenség napján Főji Ella éppen azért ment be a Füssy-üzletbe, hogy ott Bakó Annuskával találkozzék, mivel mindkettőjük vőlegénye a harctéren egy században teljesít szolgálatot. E nap reggelén Bakó Annuska éppen egy tábori lapot kapott vőlegényétől, melyet a Főji Ella vőlegénye is aláírt s a két leány éppen ezt a lapot olvasta a katasztrófa pillanatában. És ezt a meleg üdvözlőket tartalmazó kedves lapot úgy találták meg a romok közül kiásott halálra vált Főji Ella mereven összeszorított hideg kezében...

As anyagi kár.

A szép, hatalmas, masszív Kimpel-ház, a benne volt Füssy-üzlet, Petrikás-üzlet és dr. Fried-lakás teljesen romhalmazzá változott. A borzasztóan megrongálódott házat egészen le kell bontani, mert nem revonálható. A Füssy- és Petrikás-boltok áruiból pedig csak összeszerontott romhalmaz maradt s valószínűleg azokból az árukból is alig lehet valamit használni, a melyek a pincébe süllyedtek le. Dr. Fried Farkas ügyvédnek meg mindene tönkre ment. A Kimpel, Fried dr., Füssy és Petrikás össz-anyagi-kára most még fel sem becsülhetően nagy, de bizonyára több mint egy millió korona.

Érzékenyen sújtotta a katasztrófa lapunkat is. Papír-készletünk elpusztult, egész kiadóhivatali felszereléseinkkel, könyveinkkel, címszalagjainkkal együtt s most összes előfizetőink címeit újból kell állítsuk s lapunkat...

Budapestről kapni fogunk megfelelő papírost...

A kik megmenekültek.

Dr. Fried F. ügyvéd, vasárnap feleségével együtt kocsival bement Kolozsvárra egy pernek táblai tárgyalására s ott érte híre a borzasztó katasztrófának, melyből úgy ő, mint felesége, valamint éppen az iskolában tartózkodott gyerekei szerencsésen megmenekültek. Gyerekeit aztán egyenként a telefonhoz hívta Kolozsvárról, s aggódó apai szíve így győződött meg arról, hogy valóban élnek... Délután aztán autón érkezett haza megnézni szétrombolt, porrá zúzott egykori szép lakását és irodáját.

Füssy J. lapunk kiadó tulajdonosa és felelős szerk. szombaton üzleti ügyekben Budapestre utazott s így ő is kikerülte a biztos halált. Telefonon hívták haza s itthon elszörnyedve látta virágzó üzletének és rak-tárának borzasztó pusztulását. Neki is minden családtagja éppen maradt.

Ha szombaton történik!...

Elképzelni is rémitő, hogy a katasztrófának mennyivel borzalmasabb eredménye, s a halálnak mennyivel dusabb aratása lett volna, ha a robbanás nem hétfőn, hanem pld. szombaton délelőtt történik, a mikor ugy a Füssy-üzlet, mind a Petrikás-üzlet reggeltől estig rendesen zsúfolva voltak vevőkkel s a főtér és ház előtti járda tele lett volna heti vásárokkal vidéki népekkel. Bizonyára ez esetben több száz lett volna az áldozatok száma. Sőt az is növelte volna a szerencsétlenség borzalmasságát, ha a végzetes Kimpel-ház előtti vilány oszlop a Kapu-nyílással szemben lett volna s a detonáció ereje azt kidöntötte volna s az árammal telített huzalok mindenkit megölték volna, a kikre zuhan-tak volna. Szerencsére a nagy földindulás dacára ez a villany-pózna ma is áll...

A kik csudamódon menekültek meg.

Voltak, akik a borzalmas haláltól, vagy súlyos sebesüléstől különös csudamódon, szinte bámulatos véletlen által menekültek meg. Többen készültek éppen a robbanás előtt pár perccel a Füssy-üzletbe valamit vásárolni, de valamely hirtelen közbejött — most utolag áldásosnak és megmentőnek mondható — véletlen akadály megakadályozta őket abban hogy elmenjenek, vagy belépjenek az üzletbe, melyben ők is halálukat lelték volna.

Csudamódon maradt életben és sebesült csak könnyen Vass Ilona gépirónő, kit az explózió irtózatosszerű ereje előbb fel, majd lerepített s a nagysúlyu romok alá került, honnan Nagy Dénessel egyszerűen huzzák ki. Csak horzsolásokat szenvedett. A kórházban ápolják.

Csodás a megmenekülése Gerendi Lili varrónőé is, ki a dr. Friedék ebédlőjéből a lezszakadt mennyezet gerendáján a törmelékekről egyszerűen mint egy lejtőn lecsuszott az udvarra s csak jobb karján szenvedett kis sérülést.

Az ügyvédi iroda folytatását képező emeleti lakásban lakott Ersek Lajos ny. banktitkár is bámulatos módon maradt sértetlen Szobájától egy arasszal tovább minden összeomlott, rommá vált s neki benn a szobájában semmi baja sem történt, sőt még csak meg sem ijedt...

Különös szerencséje volt a megmenekülésben Gárdonyi Sándornak is, ki a földszinten lakott egy butorozott szobában. Felesége éppen Kolozsváron volt. Ő 1/10 után felkelt ágyából és kinyitotta a szoba másik felén levő ruhaszekrényét, hogy onnan egy nadrágot kivegyen. Ebben a pillanatban történt a robbanás, melynek következtében szobájának ágya feletti plafonrésze beszakadt s ágyába 3-4 mázsá...

vetve ráhult törmeléktől, meg a légnyomástól sebesült meg és vérzett keveset és a nagy rémület megrázta idegeit.

Legesudásabb azonban a szintén ezen teleken lakott özv. Placsintár Jánosné egyik szolgálójának Kolobocz Verának a szörnyethalástól való véletlen megmelegülése. Reggel 9 órakor ő is járt lenni a pokol-pincében, a mely már akkor földgázzal volt telítve. Ő is földséget hozott fel, de ő nem gyertyát vitt magával, hanem egy szál gyufát. A pince ajtaján belépve, hogy a sötétben lásson, meg akarta gyújtani a gyufát, de annak nedves volt a feje és a leány bárhogyan próbálta meggyújtani, az nem gyúlt meg. Sötétbe ment tehát be és hozott fel földséget, de mikor kijött megjegyezte, hogy: „Olyan dohos, rossz levegő van abban a pincében, hogy alig tudtam benne szuszogni”. Ha ő gyújtja meg a gyufát, ma az ő agyonzuzott holttestét keréggé nék a romhalmaz között a szaporók...

A vizsgálat. Helyssini szemle. Letartóztatások. Ki a bűnös?

A vizsgálat tüstént a katasztrófa után a legnagyobb eréllyel megindult. A rendőrség, kir. ügyészség és Gegesy Árpád kir. vizsgálóbíró nagy apparátussal és minden részletre kiterjedő figyelemmel gyűjtik, tisztázzák a borzalmas eset adatait, tényeit, melyekből majd a bíróság megállapíthassa, hogy a borzasztó pusztulásért és tizenhárom kioltott életért kit, vagy kiket terhel a felelősség. Eddig kihallgatták a csőhalózat-építő Törs és Ormai cég mérnökét Blaskó Pált, Széll Mihály városi főmérnököt és a szerelőket s értesülésünk szerint a kihallgatások eredménye alapján a kir. ügyészség Albrecht Jakab főszerelőt és Albrecht János szerelőt letartóztatta, mivel állítólag engedély és előzetes csőhalózat vizsgálat nélkül engedték be a gázt a hálózatba a végzetes nap reggelén. Hétfőn reggel egyébként kis hiba, hogy a vármegyeházán is nem történt végzetes katasztrófa. Ott reggel 8 órakor az egyik emeleti szobában egy csövön borzasztó erővel és sístergéssel ömlött ki a gáz s a dűbörgő hangjára figyelmesé lett szolgák szerelőikért szaladtak, kik aztán elzárták a gázcsapot.

Egyébként szerdán szakértő-bizottság vizsgálta meg a szerencsétlenség színhelyét és járta végig mindazokat a házakat, ahová már bevezették a földgázt. A bizottságban résztvettek: Böhm Ferenc műszaki tanácsos, a kolozsvári bányakutató kirendeltség vezetője, Guthman bányakutató-mérnök, Ormai mérnök, az építkezést végző Törs és Ormai cég egyik tulajdonosa, Aliquander zalaíai bányakutató-mérnök, Blaskó Pál és Széll Mihály tordai városi főmérnök.

A kihallgatások még folynak s azokról természetesen most még tudósítást nem hozhatunk, de hangsúlyozzuk a borzasztó eset miatt megrendült nagyközönség közhangulatának tolmácsolása és közhajkén, hogy bárki, vagy bárkik legyenek a bűnösök az emberleletekért, családfejtartók haláláért és a grandiózus kárért: Justitia kezéből vegyék el méltóan súlyos és példaadó büntetésüket! — Erre pedig még lesz alkalmunk visszatérni...

„Mikorra a róssa virít, talán meg is halok“!

Csodálatosan regényes, romantikus momentuma is van e borzasztó katasztrófának. Három szép, viruló fiatal leány életét is kioltá a robbanás: a Viski Juliskát, Bakó Annuskát és Foji Elluskát. Mindhárom leánynak „szeme napsugárból s mit tudtak volna még a — halálról“...

Előttük állt az élet minden jogos ígéréssel, örömeivel és boldogságával, igaz szeretetre vágyó szívükben már fészket is rakosgatott az égiesen tisztá, szent és nemese boldogság nemtője... és mégis ők az utóbbi napokban sötét előérzettől inspirálva nem a dalos, hangos élettel, hanem a hideg, néma halállal foglalkoztak. Korai halálukat érezték, emlegették. Mi volt ennek az oka, mi sugallta ezt az előérzetet, mikor kető közülük boldog mennasszony volt: örök rejtély marad...

Viski Juliska napok óta levert, szomorú volt s társnőinek azt emlegette, hogy érzi: „nem sokáig él... Bakó Annuska — ez a mindig vidám, rózsáskedvű leány pár nap előtt folyton arra kérte, unszolta atyját: biztosítsa az ő életét valamelyik intézetnél, vagy irassa be valamelyik tordai temetkezési társulatba. Atyja e különös kérésnek végre eleget tett vasárnap (a katasztrófa napját megelőző napon) s beíratta őt az egyik társulatba. Szegény leány tagsági könyve még egészen új, bejegyzés nélküli...

És Foji Ella! Napokkal ezelőtt levert, elmélázó, szomorú volt. Egyik legmeghittebb barátnőjének, egy Vilma nevű tövisi leánynak március 25-én (az eset előtti napon) levelet írt, melynek a tónusa határozott halálsajtó, megárazó bucsuzkodás, hagyakozás. Olvastuk e levelet s megdöbbenünk a közeli vég ily erős megérzésén. Ime e levélnek néhány sokat mondó sora:

„Édes Vilikém! Nem egy, de két órát is sírok naponként. — Mire újra megálatsz, 21 éves „vén kisasszony“ leszek. Ez igazán nem kellemes, ha az ember nemcsak a lelkében, hanem az arcán is fedez fel ráncokat. Vilus! Nem is képzeled mennyire boldog vagyok s mégis olyan szomorú, — nem tudom, miért!?

Mikorra a róssa virít, talán meg is halok. — Eljősz-e akkor megszorítani még egyszer baráti kihűlt jobbomat! Szép lesz Téled. Addig azonban írjál sokat-sokat... — — — — —

Ha majd Tövisre megyek, elviszem Neked a költeményeimet Jó? Ugyis Neked maradnak...“

— — — — — S a jó barátnő mikor e levelet kapta, kis barátnőjének szíve és jobbja már kihűlt s várták szívéből fakadt dalai a barátnőt, kinek verseit utolsó levelében emlékül testálta...

Ez a fekete hétfő sötét krónikájának édes bús romantikája...

HIREK.

— Lapunk olvasóinak kellemes husvéti ünnepeket kívánunk.

— Alsó-Fehérvármegye törvényhatósága az elmúlt hó 28-án tartotta meg rendes tavaszi közgyűlést. A közgyűlésen Szász József főispán elnököl, akit megjelenése alkalmával a törvényhatóság tagjai lelkesen megéljeneztek. A közigazgatási állapotról szóló 1916 évi jelentéshez Zeyk Dániel th. bizottsági tag szólalt fel és kérte, hogy a vármegyei rendelkezései alapján álló 80.000 korona kamatainak egy része a hadiárvaik részére fordíttassék. Közgyűlés az in-

ditványhoz az alispáni jelentés elfogadása mellett egyhangulag hozzájárult, Továbbá Dr. Fodor Sándor oláh-hercepi körorvost és Racz Elek th. utmestert nyugdíjazza. Ez után a kérvények, községi ügyek, számadások és átiratok letárgyalása után elnöklő főispán a gyűlést bezárta.

— Adomány. A marosujvári m. kir. állami polgári iskolai segélyalapjára újabban a Magyar Solvay-művek 100 koronát; a Magyar Bank Kereskedelmi r.-t. 100 koronát és Marosujvár és vidéke ipari és gazdasági hitelszövetkezet 50 koronát adományozott. A kegyes adományozóknak az intézet igazgatósága láts köszönetét fejezte ki.

— A nagpheti istentisztelet sorrendje a róm. kath. templomban Nagyesőtörtőkön: d. e. 9 órakor elharangozás. Szentmise 10 órakor. M. végén az oltárok megtisztítása és segélytől. D. u. 1/2 3 órakor (lameciók) gyászvecsernye. Nagy pénteken: d. e. 10 órakor csonkam. Passio. Az oltári szentség elhelyése a sírnál. Szent beszéd. D. u. 6 órakor gyászvecsernye, 6 órakor Oltáriszentség visszatétele. Na szombaton: reggel 7 órakor gyertya és vizszentelés után gy. tás. Mise után az Oltáriszentség tétele. Délután 6 órakor föltár. körmenet. Husvét vasárnap reggel 6 órakor eledelek meg. Gyontatás és áldoztatás. 10 ó. szentbeszéd. Szentmise, áldozás 1/2 3 órakor vecsernye.

— A tordai földgázrobbanás kapcsolatosan nap nap mellett geteg levelet hoz hozzánk a melyben lapunk olvasói, baráradó, szeretetteljes meleg keresik fel felelős szerkesztőt, hogy őt az Isten különös g. lése által történt életbenm. illetve szerencsés megmenek. kalmából üdvözlőjk. Jól es. nagy szeretetet, meleg rag. látnunk, a miről a levelek b. a mit a levelek kifejeznek, szén azokban — hosszú mindig a köz javát szolgál. ságos, munkálkodásunkért ismerést is latunk.

Felelős szerkesztőnk megemlékezésért — a gr. velek nagy tömegére való tel — e helyen mond kö.

— A negyedik kitüntetés esülésben álló alsódetreheimi ismerőseit újab hazafias örök Lajos honv. hadnagy fiuk a téren megkapta a nem régen tett igen magas kitüntetés.

num laudis szallagjára a pántor. Amidőn e derék hősnek a negyedik kiűntetéséhez gratulálunk és a családdal őszintén együtt örvendünk, nem hallgathatjuk el hogy valóban egy fiatal, valódi hősnek érkeblét díszíti e megkülönböztető ék, mert román fogságból kellett ezért kiküzdenie magát és tette ezt egyéb fegyver hiában egy zsebkéssel, melyet véletlenül bagytak meg birtokában, az elfogatást követő szokásos lefegyverezés és kifosztás után. Ma már ismét tovább és ugyanazon fronton aratja babérait mindnyájunk örömére.

— **Schublach Henrich** hősi halált halt tüzér hadnagyot gyászoló családja az olasz harctéren exhumáltatta, Nagyszebenbe szállította s ott a derék, hős tisztnek március 28-án ment végbe a temetése katonai pompa és nagy közönség imponzáns részvétele mellett. A temetési szertartást fényes segédlettel herceg Hrhenohe prepost plebános végezte.

— **A Polgári Olvasókör** március hó 29-én tartotta választmányi gyűlését Dr. Jancsó Ödön elnökelete alatt, melyen a kör-épület csatornájának javítása fölött határoztak. A beérkezett ajánlatok közül Kmen Ötő ajánlata fogadtatott el. A szellőztető készülék beállítását bizonytalan időre elhalasztotta a bizottság.

Eddig tart a referáda mit alkalmi tudósítónk hozzánk eljuttatott. Mi pedig — hangsúlyozzuk — nem a magunk iniciatívájára; hanem a tagok tekintélyes nagy csoportjának felkérésére kénytelenek vagyunk a szellőztető készülék beállításának elhalasztása miatt e helyen kifogást emelni. A tagok állítása szerint mindkét teremben a füst oly nagy hogy azt vágni lehet s hogy e miatt a körből többet kénytelenek kimaradni. A kör helyisége mint a tagok mondják a hygienik legelemibb követelményét is nélkülözi.

— **Az árdrágítókat** sor alá állítják. Mint a „Marosujvár“-t illetékes helyről informálják: legközelebb rendelet jelenik meg, mely szerint az árdrágítókat jövőben katonai sorozás elé állítják.

— **Szerencsétlenül járt** urinő. Roska János helybeli számellenőr feleségét a napokban súlyos szerencsétlenség érte. Roskáné gimnáziumba járó kis fiának látogatására Nagyenyedre akart utazni. A vasutról lelépve kocsihoz ült, hogy valamelyik közbeeső állomáson a vonatot utólérje. Utközben a lovak egy uiszéli kilométerjelzőtől megbokrosodtak s kocsit vad irammal hurcolták maguk után. A megrémült urinő pár percre rá a robogó kocsihoz leugrott s a rázkódtatás és sérülés dacára több kilométeren át gyalogosan Nagyenyedre indult, ahol aztán súlyos bajával kórházi ápolás alá kellett venni. A váratlan eset széles körben őszinte részvétet kellett.

— **A nikkel huszfillérese**k halála. A nikkel huszfilléreseket az állami pénztárak tudvalevően csak április 30-ig váltják be. A belügyminiszter most utasította a törvényhatóságok vezetőit, hogy a népet világosítsák fel erről.

— **Értesítés.** A nagy gázrobbanás könyv- és papirkereskedésemet teljesen elpusztította és így üzletem menete megszakadt. Tekintve azt, hogy az újságolvasó közönség naponta várja a friss lapokat, úgy intézkedtem, hogy a míg új üzletem a Miron cég volt helyiségében megnyílik, addig is a naponta érkező lapokat és az „Aranyosvidék“-et az apósom Kleinhempel Samu féle, jelenleg üresen lévő üzlethelyiségben árusítjuk, reggel 8-tól este 7-ig. A nyomdai rendeléseket szintén ott kérem leadni, mert a nyomda tovább dolgozik rendesen. Az eddig postán leadott vidéki rendelésekért kérem türelemmel várni, a míg új üzletem pár hét alatt új árukkal megnyílik. A közönség szíves támogatását kéri továbbra is e nehéz helyzetemben teljes tisztelettel Füßy József könyvkereskedő.

— **„Doktor Senki“** Ez a címe Gábor Andor, a szikrázóan eleven tollu magyar író legújabb humoros regényének, amelyet a „Szépasszony“ „Dollárpapa“ s több más nagyszerű darab szerzője, Budapest társadalmi életéből merített. A munka a „Pesti Napló“ márciusi, áprilisi és májusi számaiban fog megjelenni. A „Pesti Napló“, mely egyike a legelterjedtebb fővárosi napi lapoknak, régi kedvence a művelt magyar középosztálynak. Hatvannyolc éves pályafutása alatt mindig zászlóhordozója volt a haladás demokrácia eszméinek s e programhoz válságos korszakunkban jobban ragaszkodik, mint valaha. Munkatársai, díszel a magyar újságírásnak s névsorában a magyar irodalom kitűnőségei helyet foglalnak. Kérjen mutatószámot a Pesti Napló kiadóhivatalától: Budapest, VI., Vilmos császár-ut 55.

— **Segélyesek** figyelmébe. A M. Kir. Honvédelmi Miniszter ur legújabb rendeletében erendelte, hogy a hatóságok figyelmeztessék a családi segélyeseket, hogy esetleges kéréseikkel és panaszsaikkal ne forduljanak egyenesen és közvetlenül a Honvédelmi miniszter urhoz, hanem mindig az I. foku köz. hatósághoz, mely azt felterjeszteni hivatva van. A közvetlen miniszter urhoz beadott kéréseket amúgyis leteszik véleményezés végett az alsóbb foku hatóságokhoz, s így az ügy ezáltal csak késedelmet szenved.

— **Gyapju gyűjtés.** A Kereskedelmi Miniszter Ur megengedte, hogy egyes kereskedőknél és magánosoknál levő rongy- és gyapju-készletek az első hadsereg parancsnokság szállásmesteri osztálya gyűjtésébe kerüljen.

— **Uj gyárak Nagyváradon** Nagyváradról írják: A Magyar Földgáz Reszvénytársaság bevonja földgáz hálójába Nagyváradot is. Eppen ezért vegyi gyárakat akar felállítani Nagyváradon. Erről a tervről Rimler Károly polgármester a következőképpen nyilatkozott: „Tudomásunk van arról, hogy a Magyar Földgáz Reszvénytársaság Nagyváradon ipartelegeket akar létesíteni, a mi örömdetes a város közgazdasági fejlődése szempontjából. Még nem tudjuk, hogy milyen mértékű lesz az összeköttetés a város és a részvénytársaság

között, annyi azonban bizonyos, hogy mindent el fogunk követni, hogy új gyárakat nyerjünk a város számára.

— **Az elfelejtett háború.** Valósággal a béke derűs hangulata röppen át a zene barátainak lelkébe. Ahányszor a Százszekrényi Zeneje egy-egy újabb száma megjelenik. A most megjelent 7-ik szám Pap Zoltán országgy. képviselőnek, a nagyhirű magyar dalköltőnek egy csodaszép magyar nótáját, Márkus Alfrédnek máris sláger-népszerűségűvé lett Kék róka dalát, Káldory Istvánnak egy mély hangulatu műdalát és Bródy Istvánnak, az udvari Opera rendezőjének pompás vídamságu galoppját közli. A folyóirat előfizetési ára negyedévre 4 korona. Kiadóhivatal: Budapest, V. Kálmán utca 22. sz.

— **Tájékoztatásul, az orosz hadifoglyokat tartó munkaadókhoz.** A hadifogoly felügyelő tiszt felkérése alapján tudatjuk az érdekelt gazdaközönséggel, hogy a hadifoglyok részére „Nedjelja“ (magyarul: ünneppnap, v. vasárnap) címen Wienben egy lapot adnak ki, azzal a céllal, hogy a foglyok milliója szélesebb látókört nyerve, majdan hazájába hazatérve az ellenségeink ellenünk terjesztett hazugságait ő maga cáfolja meg és ő maga terjessze rólunk alkotott pártatlan, helyes nézeteit. Tekintve, hogy a foglyok legnagyobb része a táboron kívül dolgozik, a munkaadónak válik hazafias kötelességévé, hogy a hozzájuk kiadott foglyok részére a lapot megrendelje. A lap megrendelhető: a „Nedjelja“ kiadóhivatalánál Wien, I. Georg Cochplatz 3.

Füßy József, kiadó.

Nagyszerűen bavit a harctéren küzdőknek és általában mindenkinek mint legjobb

fájdalomcsillapító bedörzsölés

meghűlés, rheuma, köszvény, influenza, torok-, mell- és hátfájás stb. eseteiben

Dr. Richter-féle

Horgony-Liniment. capsici compos.

Horgony-Pain-Expeller pótléka.

Üvegje K. — 80, 140, 200.

Kapható gyógyszerárakban vagy közvetlenül az „Arany oroszlánhoz“ címzett Dr. Richter-féle gyógyszerárban, Prága I., Elisabethstr. 5.

Naponkénti szétküldés.

Egyetlen szappan pótlék a

„DOB“-jegyű Kaolin-szappan

mely illatos, habzó, száraz, sima, 50 kg-os láda 250 db. 50 korona excl. csomagolás helyt Budapest. Megrendelésnél ládanként 15 korona előleg okvetlen beküldendő. Mintát nem küldünk! Kipróbálásra és népszerűsítésre 5 kilogrammos postacsomagok állanak rendelkezésre 10 korona előleges beküldése ellenében, beleértve a láda és postadíj is.

10 láda vételénél **10%** árrabótt!

Előleg nélküli láda-rendeléseket és utánvételeket postacsomag-megrendeléseket nem teljesítünk.

Bardócz és Társa Budapest,
V. Balaton-u. 12., Egyedárusítók és képviselők kerestetnek.

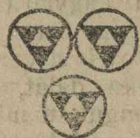
Uj butor hitel!

Részletre, kölcsönképp n adok el ebédlő, háló, nappali szob berendezést.

Garai Károly
butor üzlete

Arad, Asztalos Sándor u. 1-5.

Füßy József könyvnyomdája

könyv-, papir-, író-, rajz- és festőszer-
kereskedése Torda, Vallásszabadság-tér

Alapított
1867-ben.

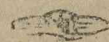
Dombornyomásu névjegyek, levélpapírosok és borítékok
szép és izléses kivitelben, olcsó árak mellett készülnek

Telefon
34 szám

Nagy raktár:

Gimnáziumi, polgári fiu- és pol-
gári leányiskolai, valamint elemi
iskolai könyvekből.

Író- és levélpapírokban, üzleti köny-
vekben, szépirodalmi művekben,
regényekben, ifjúsági iratokban,
ima könyvekben, mesés könyvek-
ben, folyóiratokban, divatlapok-
ban, teljes író- és rajzkészletekben.

Az „ARANYOSVIDÉK”

független politikai és társadalmi
lap kiadóhivatala.

Az „Aranyosvidék” Torda város
vármegye legelterjedtebb lapja és
így a hirdetni akaró közönség
a legbiztosabb siker reményében
adhatja fel hirdetését az Ara-
nyosvidékbe. A hirdetések
díjai minimális árakon vannak
számítva.

Készít:

irodalmi műveket,
tankönyveket,
folyóiratokat,
hirlapokat,
községi nyomtatványokat,
kereskedelmi, ügyvédi és iskolai
nyomtatványokat,
vonalzott üzleti könyveket,
számlákat,
árjegyzékeket,
báli és esküvői meghívókat,
eljegyzési kártyákat,
névjegyeket,
körleveleket,
gyászjelentéseket,
falragaszokat,
szórólapokat
és minden a könyvnyomdaiparban
előforduló munkákat izléses és
hibátlan kiállításban, szolid árak
mellett.

Főszolgabírói, körjegyzői, papi, ügyvédi, végrehajtói és iskolai nyomtatvá-
nyok nagy raktára. Hazai és helybeli képes lev.-lapokban nagy választék.